

Tras las huellas de las mujeres en Ermua

Berbalagun. En el marco de esta iniciativa de promoción del euskera, se organizó una visita guiada por los puntos clave de las aportaciones de las mujeres al municipio ermuarra

AINHOA LASUEN

La suma de dos elementos simbólicos de superación consigue en muchos casos una composición singular y exclusiva. Este es el caso de la actividad 'Emakumeen aztarnak', organizada en los últimos años por la iniciativa para el fomento del euskera hablado en Ermua, Berbalagun, que gracias a la mezcla de las huellas de las mujeres de Ermua y el euskera, consigue aunar en una misma composición numerosos logros, propósitos y ejemplos de avance únicos, que dan pistas sobre la idiosincrasia del pueblo ermuarra.

La actividad titulada 'Emakumeen eta feminismoaren aztarnak Ermuan' ('Las huellas de las mujeres y el feminismo en Ermua') es una visita guiada, organizada por Berbalagun, como no podía ser de otra forma, en euskera, que ya se ha llevado a cabo durante varias ediciones. En ella, mientras se pasea por diferentes lugares del municipio, se recuer-

dan las pisadas de las numerosas mujeres que dejaron huella, gracias a los avances que supusieron no solo en el feminismo local, sino en la vida en general del municipio. Estas huellas están tomadas del trabajo que elaboró la socióloga Zaida Fernández para visibilizar el efecto que tuvieron los movimientos sociales de las mujeres en la villa.

En algunos momentos, el recorrido, cuya conductora era la ermuarra, Andrea Díez, se trasladaba a los años 60 y 70, aunque la visita guiada comenzaba en la plaza 8 de Marzo (contigua al consistorio y al paseo de la Igualdad), que tomó ese nombre en diciembre de 2014.

Allí se informaba a las personas presentes sobre los espacios que se visitarían durante el recorrido, que se realizó a pie por diferentes barrios del municipio. También sobre el objetivo de la actividad, que era rescatar las aportaciones que habían realiza-

La Casa de la Mujer es un gran ejemplo de esta huella feminista. A.L

do las mujeres de Ermua en todos los ámbitos, gracias a los movimientos sociales que encabezaron en el municipio.

Lugares emblemáticos

Las 35 personas que se animaron a sumarse a esta visita guiada pudieron conocer 'in situ' los lugares en los que se consiguieron los logros expuestos. Se acercaron a la citada plaza 8 de Marzo, al consistorio, a la Casa de la Mujer, el ambulatorio y el espacio en el que en su día se ubicó la Oficina de Información Sexual de San Isidro, aunque durante el recorrido también se hizo referencia al Centro de Promoción de la Mujer (VI Centenario) o los antiguos lavaderos (Izelaieta), que también forman parte de esta historia.

La visita comenzaba en los años 60 y 70, cuando se creó el Centro de Promoción de la Mu-

jer, «que servía para alfabetizarse, pero también para compartir experiencias». De hecho, entre las participantes se encontraba una de las mujeres que se formó en el centro. «Pasábamos allí muchas horas para sacar el graduado escolar», confesaba, «aunque al encontrarnos en el franquismo, el centro no solo sirvió para eso, sino también para generar en nosotras un espíritu crítico y poner en tela de juicio los roles de género», explicaba esta antigua alumna del citado servicio ya desaparecido.

También se recordó que en 1987 se presentó la primera lista de mujeres candidatas al Ayuntamiento de Ermua, lo que fortaleció el movimiento feminista en la localidad. Posteriormente, en torno a 1991, se consiguieron logros como el Departamento municipal de Igualdad, contratar una técnica o el Consejo.

La Casa de la Mujer de Ermua, la primera de Euskadi, abierta en 2003, fue otro de los grandes logros mencionados, aunque tampoco se quiso olvidar el lavadero, donde en los años 50 y 60 se aunaban el trabajo y la vida social de las mujeres, cuya imagen se mantiene en la retina de la población ermuarra gracias a un grafiti pintado en un muro que se puede ver desde la misma Casa de la Mujer.

La partera, Eladia

Durante la visita, una de las participantes más veteranas también aprovechó este recordatorio sobre las huellas de las mujeres ermuarras, para destacar la labor de la partera ermuarra Eladia, que colaboró en el nacimiento de la mayor parte de la población de Ermua en los años 40 y 50. «No cobraba nada en un pueblo donde había poca gente, pero muchos niños. Incluso hace años se propuso ponerle su nombre a una calle, pero no se consiguió», reconocía esta ermuarra.

También se hizo memoria, frente al ambulatorio, sobre servicios tan importantes como el 'planing' o servicio de planificación familiar, creado en 1981 de forma comunitaria, gracias al impulso de las mujeres de Ermua. Cuatro años después Osakidetza asumió este servicio.

La visita concluyó frente al espacio que ocupaba, en San Isidro, la Oficina de Información Sexual. Se trataba de un servicio para la juventud que no se atrevía a acudir a Osakidetza, con servicios más amplios «de reflexión sobre nuestras relaciones sexuales, sobre lo que queríamos» recordaba una de las participantes en el recorrido.

En definitiva, una visita guiada, que además de aportar mucha información sobre la historia del municipio, consiguió que parte de la población ermuarra recuperara, durante alrededor de una hora, parte de esas huellas de las mujeres de la villa.

TELÉFONOS DE INTERÉS

URGENCIAS	
SOS DEIAK	112
DYA	943 464 622
HOSPITALES	
Hospital Mendaro	943 032 800
Ambulatorio de Eibar	943 032 500
Ambulatorio de Eibar (Torrekua)	943 032 650
Ambulatorio de Ermua	943 032 630
POLICÍA MUNICIPAL	
Eibar	943 708 424
Ermua	943 176 300
ERTZAINTZA	
Eibar	943 531 700
BOMBEROS Toda la provincia	
	112
TRANSPORTES	
Euskotren	902 543 210
Pesa Eibar	902 101 210
Bizkaibus	902 222 265
TAXIS	
Eibar	943 203 071 y 943 201 325
Ermua	943 170 396
AYUNTAMIENTOS	
Eibar (Centralita)	943 708 400
Eibar (Oficina de información a la Ciudadanía. Pegora)	010
Ermua	943 176 322

* EL CORREO no se hace responsable de cambios de última hora

CARTELERA DE CINE

EIBAR

COLISEO Merkatu Kalea, 2

No hay función

ERMUA

ERMUA ANTZOKIA Iparragirre, s/n

No hay función

COMUNICACIONES

AUTOBUSES

EIBAR-SAN SEBASTIÁN

Laborables: 6.10*, 6.40*, 7.10*, 7.40, 8.10, 8.45*, 9.15*, de 10.10 a 21.10 cada hora, 13.05*, 18.10*, 19.10*.
Sábados: 6.40*, 7.10*, 8.10, 8.45*, 9.15*, de 10.10 a 17.10 cada hora, 13.15*, 15.10*, 16.10*, 18.10*, 19.10*, 20.10*, 21.30, 23.10.
Festivos: 8.10, 10.10*, 12.10, 13.10, 15.10*, 17.10, 18.10, 19.10* y 21.45*.
*Salida desde Ermua diez minutos antes

SAN SEBASTIÁN-EIBAR

Laborables: 6.50, 7.20*, 7.50*, de 8.20 a 14.20 cada hora, 11.20*, 14.30*, 14.50*, 15.20*, 16.20*, 17.20*, de 18.20* a 22.20* cada hora.
Sábados: 6.50, 7.20*, 7.50*, de 8.20 a 21.20* cada hora, 11.20*, 14.20*, 16.20*, 17.20*, 18.20*, 19.20*, 22.35* y 00.20.

Domingos y festivos: de 9.20*, 11.20*, 13.20, 14.20*, 16.20*, de 18.20* a 20.20* cada hora, y 22.20*.
*Llegada a Ermua

EIBAR-BILBAO (Autopista)

De lunes a sábado: Desde las 6.40 hasta las 20.40 cada hora. Domingos y festivos: Desde las 7.40 hasta las 21.40 cada hora.

BILBAO-EIBAR (Autopista)

Laborables: De 6.40 a 21.40 cada media hora. Sábados-festivos: 7.40 a 21.40 cada media hora.

EIBAR-VITORIA

Laborables: 6.25, 6.40, 6.55 y de 7.30 a 21.30 cada hora.
Festivos: De 6.30 a 23.30 cada hora.

VITORIA-EIBAR

Laborables: 6.15, 7.00, 7.15, 7.45 y de 8.15 22.15 cada hora.
Festivos: De 6.15 a 22.15 cada hora

EIBAR-PAMPLONA

Laborables y festivos: 8.30

PAMPLONA-EIBAR

Laborables y festivos: 11.00.

EIBAR-ARRATE

Laborables: 15.00.
Sábados: 14.00.
Festivos: 9.00, 10.00, 11.00, 12.00 y 13.00.

ARRATE-EIBAR

Laborables: 15.30.
Sábados: 14.30.
Festivos: 9.30, 10.30, 11.30, 12.30 y 13.30.

EIBAR-ELGETA

Laborables: 6.30, 8.30, 11.00, 13.30, 15.30, 16.30, 18.30 y 20.30.
Festivos: 8.30, 11.30, 13.30, 15.30 y 20.30.

ELGETA-EIBAR

Laborables: 6.50, 8.50, 11.20, 13.50, 15.50, 16.50, 18.50 y 20.50.
Festivos: 8.50, 11.50, 13.50, 15.50 y 20.50.

EIBAR-HOSPITAL MENDARO

Lunes a viernes: 6.20, 7.05 (de 7.05 a 22.35 cada media hora).
Sábados: De 7.00 a 21.00 cada hora.
Domingos: de 8.00 a 21.00 cada hora.

HOSPITAL MENDARO-EIBAR

Laborables: De 6.45 a 21.15 cada media hora.
Sábados y festivos: De 7.45 a 20.45 cada hora.

TRENES

BILBAO-EIBAR

Laborables: 5.57. Diario: (De 6.57 a 20.57 cada hora), 9.34 y 20.34.
Sábado noche: 23.50, 1.50, 3.50 y 5.50.

EIBAR-BILBAO

Laborables: 6.13, 7.13. Diario: (De 8.13 a 22.13 cada hora), 10.36 y 21.36. Noches: 2.05, 4.05, 6.05 y 7.29.

ERMUA-BILBAO

Laborables: 6.19 y 7.19. Diario: De 8.19 a 21.19 cada hora.

SAN SEBASTIÁN-EIBAR

Laborables: 5.47, 6.47. Diario: De 7.47 a 20.47, cada hora, 9.20 y 20.20.

EIBAR-SAN SEBASTIÁN

Laborables: 6.13 y 7.13. Diario: De 8.13 a 22.13 cada hora, 10.35 y 21.35.

FARMACIAS

EIBAR

De 9.00 a 22.00: Azkue (Toribio Etxebarria, 4).

ERMUA

De 9.00 a 22.00: Ibarrondo (Zehar kalea, 2).

EIBAR-ERMUA

Noche. De 22.00 a 9.00: Izpizua (Ibarkurutze kalea, 7).

Bitartekariak

Edozein tresna edo plataforma digital erabiltzen hasten garenean, harreman bat ezartzen ari gara. Ezartzen ari garen harreman horrek ezaugarri batzuk ditu, baina izan ditzakeen guztietatik ezartzen duen bitartekaritza ereduari begiratzuz gauza asko ikus daitezke jada. Plataforma batek ezartzen duen bitartekaritza ereduak, alegia, duen izaeraren berri ematen digu askotan.

Bitartekaritza modeloak azter-

tzeko era asko egon daitezke, hemen egiten dudana sailkapenak harreman horren menpekotasun eta zentralizazioarekin (edo kontrara, askatasun eta deszentralizazio mailarekin) dauka harremana. Horretarako, arauak zein eta nola definitzen dituen, erabiltzaileek jasotzen duten onura eta amaitzean onura hori, metatzen duenari begiratzen dio. Menpekoenetatik askeetarako eskalan agertzen dira hemen:

Ordezkatzailea: harreman zu-

IRLEN SAREA
Gorka Julio

zenik ezartzeko aukerarik ematen ez duten bitartekariak dira, dena ordezkaritza bidez egiten da. Arauak beraiek ezartzeaz gain, onuradun bakarrak dira bere posizioaren ondorioz.

Behartzailea: harremana haien bidez egitera behartzen duten bitartekariak dira. Arauak beraiek ezartzeaz gain, onuradun nagusiak beraiek dira ezarritako eskusibotasunaren ondorioz.

Batzailea: harremana beraien bidez egiteko, erreplikatzeko zailak diren baldintzak bilatzen dituzten bitartekariak dira. Arauak beraiek ezartzen dituzte, baina guztiz ezinbestekoak ez direnez, erabiltzailearen onespenean formala behar dute.

Bideratzailea: harremana beraien bidez egiteko, denentzat balioa dakarren zerbait eskaintzen duten bideratzaileak dira. Arauak beraiek ezartzen badituzte ere, prozesua erreplikatzeko aukera edo erabiltzaile ezberdinen arteko harreman zuzenerako aukera ere ematen dute.

Parekidea: bitartekaria besteen parean kokatzen da, erabiltzaile

arteko harreman zuzena bilakatzeko helburu bakarrekin. Arauak denon artean ezartzen dituzte, nagusitasunik gabe, guztientzako onurak dituen harreman bat sortuz, menpekotasunik gabe.

Bost eredu irudikatu baditugu ere, hiru multzo nagusitan barnebiduz sinplifika daitezke. Lehen biak (zentralizatuagoak), erdikoak (deszentralizatuagoak) eta azken biak (banatuagoak). Non kokatuko zenituzke erabiltzen ari zaren plataforma bakoitza? Nago hurrengo urteei begira, galdera horri erantzuteak garrantzia hartuko duela eta ez bakarrik arlo teknologikoan.

«Azpidatziek etorkizuna izango dute»

Beatriz Narbaiza • EHuko irakaslea

‘Audientzia ikerkuntza eta big data’ ikastaroan parte hartu du asteon Narbaizak: Ikusiker ikus-entzunezkoen kontsumoa aztertzeke panelean, zazpi institututako ikasleen datuak jaso dituzte.

Urtzi Urkizu Donostia

25 urte daramatza EHuko irakasle lanetan Beatriz Narbaizak (Ermua, Bizkaia, 1968).

Unibertsitateko ikasleekin zerbait ikerketa egin dituzue ikus-entzunezkoen kontsumoaz. Orain institutuetako ikasleekin hasi zarete. Zer desberdintasun nabarmenduko zenituzke?

2018tik ari gara unibertsitateko ikasleekin ikerketa egiten –18 eta 24 urte artekoak–, eta datuetan ikusten da ikus-entzunezkoen kontsumo oso-oso handia egiten dutela. Aurreikusten genuen institututako ikasleek, 12-17 urte artekoek, bestelako kontsumo batzuk zituztela. Proiektu pilotu batean Hego Euskal Herriko zazpi institutu hartu genituen, eta galdetegi batzuk egin dizkiegu. Ikus-entzunezkoen pisua ikaragarria da, eta fikzioak pisua du, baina eduki laburrak ikusten dituzte 12-17 urtekoen artean.

Sakelakoa asko erabiltzen dute. Bai, gazte guztiengan da masiboa

sakelako telefonoaren erabilera, baina bereziki institututako gazteen artean. Gailuaren erabilera masiboa baldintzatzen ditu kontsumo motak; badira sakelakoan telesailak ikusten dituztenak, baina, gailua txikia izanik, sare sozialetatik iristen diren eduki laburrak dira gehiago. Youtube asko kontsumitzen dute; euskal musika arrakastatsua da.

Euskarazko edukien kontsumoa ez al da oso txikia?

Bai, bereziki txikia da Interneteko kontsumoetan: %1,7koa da euskaraz; unibertsitateko ikasleen artean, %2,2koa. Telebista kontentzionalaz galdetzerakoan, pixka bat handitzen da ehuneko. Interneteko kontsumoetan, euskara eta gaztelania ez diren bestelako hizkuntzen kontsumoa %7,8koa da, eta horien barnean garrantzitsua da japonierak duen pisua –animeari lotuta dago hori–. Jatorrizko bertsioan ikusteko joera badago ikasleen artean. Hizkuntza baino gehiago, edukia da garrantzitsua.

MAIALEN ANDRES / FOKU

Fikzioari dagokionez, zer joera antzeman dituzu?

Gaztelaniazko telesailak sekulako arrakasta dute gaztetxoaren artean: telesail horiek ospea lortu dute gazteen artean. Nahiz eta daturik ez daukagun, jakin nahiko nuke duela egun batzuk Netflixek estreinatu zuen *Elite*-ren denboraldi berriak zenbat ikusle gazte izan dituen. Euskaraz gazteen gustuko edukiak baleude, ikusiko litzuketela iruditzen zait. Horretarako, jakinarazi egin behar zaie eduki horiek existitzen direla, bide batez.

Erakunde publikoek zer egin beharko lukete gazteek euskarazko eduki gehiago kontsumitu ditzaten?

Ikus-entzunezkoari daukan garrantzia eman behar zaio. Egunerokoa gauza guztietarako erabiltzen dira ikus-entzunezkoak. Politika zehatz batzuk behar dira.

Galiziako adibidea esanguratsua da, baina gauzak ez dira egun batetik bestera gertatzen; sinergia batzuk bilatu behar dira, eta helburu eta politika batzuk ezarri. Funtsean, ikus-entzunezko sektore indartsuagoa behar dugu. Hor egon behar dute erakunde publikoek, ekoiztetxeak... Galizian mugimendu garrantzitsua sortu dute, galegozko produktuekin. Baina, horretarako, norabide batean jo behar da, estrategia batekin.

Gazteen ehuneko handi batek kontsumitzen ditu streaming plataformak, gehienbat Netflix, baina horietan ez dago euskarazko edukirik.

Plataforma horien artean Netflix da harpidedun gehien duena, baina ez da bakarra. Etxe askotan plataforma bat baino gehiago dute; pandemian ikusi da hori.

Horietan euskarazko eduki gehiago baleude, eragin ona izango luke: euskara prestigiatu egingo litzateke. Netflixen *Handia* edo beste film batzuk jarri direnean, euskaldunen atxikimendua egon da horiekiko. Eta gauza batek bestea dakar...

Eta edukien euskarazko azpidatziak eskura izatea zein neurritan litzateke mesedegarri?

Azpidatziarena fenomeno da, derrigorrezkoa gaur egun. Jende asko dago edukiak jatorrizko bertsioan ikusten. Azpidatziak oso garrantzitsuak dira, eta etorkizuna izango dute. Aniztasunaren izenean, eskatu beharko litzateke plataforma horietan euskarazko azpidatziak egotea. 12-17 urte arteko gaztetxoaren %7,8k edukiak jatorrizko bertsioan ikusten badituzte, argi dago euskarazko azpidatziak zabaldu behar direla.